

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Melakhim]

[Sefer Melakhim]

Shelomoh ben Yitshak

5565 [1804/1805]

01

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9667)

טו (א) אים אכטצעה ענטען יאהר דער רעגירונג ירבעם'ס זאָהן נבט, וואָרד אבים קעניג איבער יהודה .
(ב) דרייא יאהרע רעגיהרטע ער אין ירושלים, זיינע מוטטער היס מעכה, אונד וואָר איינע טאָכטער אבישלום'ס .
(ג) ער פֿאַלגטע אַללען לאַסטערן זיינעם פֿאַטערס נאָך. דיא דיוער פֿאַר איהם בעגינג, אונד ויין דערץ וואָר גיכט אויפֿדריכטיג מיט דעם עוויגען, זיינעם גאָטט, וויא דאָו הערץ זיינעם גראַספֿאַטערס דוד . **(ד)** אָבער בלאַס אום דוד'ס וויללען לים דער עוויגע איהם דיא העררשאַפֿט אין ירושלים, בע שטעטגטע זיינען זאָהן נאָך איהם אין דער רעגירונג, אונד ערהילט ירושלים .
(ה) ווייל דוד איממער דאָו טהאַט, וואָס דער עוויגע כיליגטע, אונד אין זיינעם גאַנצען לעבען, דיא געשיכטע מיט אוריה דעם חתי, אויס גענאָממען, גיא פֿאַן דעם, וואָס דער עוויגע איהם בעפֿאַהל, אַבוויך . **(ו)** דער קריג דער צווישען רחבעם אונד ירבעם ענט שטאַנד, דויערטע נאָך איממער פֿאַרט .
(ז) דיא איכריגע געשיכטע אבים'ס, אונד אַללעס וואָס ער טהאַט, פֿינדעט מאָן אויף געצייכעט אין דען יאהר ביכערן דער קעניגע יהודה'ס צווישען איהם

טו (א) ובשנת שמנה עשרה למלך ירבעם בן נבט מלך אבים על יהודה: **(ב)** שלש שנים מלך בירושלם ושם אמו מעכה בת אבישלום: **(ג)** וילך בכל חטאת אביו אשר עשה לפניו ולא היה לבבו שלם עם יהוה אלהיו כלבב דוד אביו: **(ד)** כי למען דוד נתן יהוה אלהיו לו גיר בירושלם להקים את בנו אחריו ולהעמיד את ירושלם: **(ה)** אשר עשה דוד את הישר בעיני יהוה ולא סר מכל אשר צוהו כל ימי חייו רק בדבר אוריה החתי: **(ו)** ומלחמה היתה בין רחבעם ובין ירבעם כל ימי חייו: **(ז)** ויתר דברי אבים וכל אשר עשה הלוואהם פתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה

כאור

רשי

טו (א) ובשנת שמנה עשרה, לא ידענו למה נתעכב שנה אחת מלמלך, שהרי רחבעם לא מלך כי אס י"ז שנה ורחבעם וירבעם תפלת מלכותם בשנה אחת היתה, ויתכן לפרש, כי רחבעם נכנס בשנת שמונה עשרה, ולא מנו אותה לפי שלא השלימה זמנה אותה לירבעם כמשפט [דברי רד"ק].
 שהמלסוה אשר היתה בין רחבעם וירבעם,

טו (א) ובשנת י"ח למלך ירבעם . שנה אחד אחר מות רחבעם ובשנת כ' לירבעם מלך אסא שנה ה' של נדב נימונית למלך אסא שנה ולו נמו כמנית **(ו)** ומלחמה וט', כונת המקרא היתה

מלכים א טו

תרגום אשכנזי נט

יהודה ומלחמה היתה ביין
אבים וביין ירבעם: (ח) וישכב
אבים עם אבתיו ויקברו ארתו
בעיר דוד ומלך אסא בנו
החתיו: (ט) ובשנת עשרים
לירבעם מלך ישראל מלך אסא
על יהודה: (י) וארבעים
זאת שנה מלך בירו שלם ושם
אמו מעכה בת אבי שלום:

(יא) ויעש אסא הישר בעיני
יהוה כדוד אביו: (יב) ויעבר
הקדשים מן הארץ ויסר את
כל הגלולים אשר עשו אבתיו:
(יג) וגם את מעכה אמו ויסרה
מגבירה אשר עשתה מפלצת
לאשרה ויכרת אסא את
מפלצתה וישרף בנהל קדרון:
(יד) והבמות לא סרו רק לבב

איהם אונד ירבעם וואר אימער קריב .
(ח) אבים לענטע זיך צו זיינען עלטערן ,
מאן בעגרוכ איהן זיין דוד'ס שטארט ,
אונד זיין זאָהן אסא רעגירטע אן זיינער
שטעללע . (ט) אים צוואנציגסטען
רעגירונגס יאהר רעס ירבעם'ס , קעניגס
פאָן יהודה , וואָרד אסא קעניג איבער
יהודה . (י) איין אונד פֿירציג יאהרע
רעגירטע ער אין ירושלים ; זיינע גראַס
מוטטער וואָר מעכה , טאָכטער
אבי שלום'ס . (יא) אסא טהאַט ,
וואָס פֿאַר גאָטט רעכט וואָר , וויאָ
זיין שטאַממפֿאַטער דוד .

(יב) ער ענטפֿערנטע דיא קנאַבענשענע
דער אויס רעם לאַנדע , שאַפֿטע אַללע
געצענבילדער פֿאַרט , דיא זיינע פֿעטער
געמאַכט האַטטען , (יג) ועצטע זיינע
גראַסמוטטער מעכה פֿאָן דער ווירדע
זיינער רעגענטין אַב , ווייל זיא איין
שענדליכעם געצענבילד פֿיר איינען האַין
פֿערפֿערטיגטע , לים דיועס בילד אומ
דויען , אונד ביים באַך קדרון פֿער
ברענגען . (יד) נור דיא דערהעזען
זואורדען ניכט וועגנעשאַפֿט , איבריגענס
וואָר אסא , זאָ לאַנג'ער לעכטע , דעם
עוויגען

אסא היה שלם עם יהוה כל

ימיו

באור

רשי

היתה גס כן בימי אבים . (י) אמו , אס
אביו , וקורא אותה אמו , כמו שכתוב ותבאנס
אל רעואל אביתו [מדברי דד"ק] . (יג)
מפלצת , דברי סכמינו ז"ל [ע"דף מ"ד]
בזה ידועים הם . וכמנא עוד דבר כזה בין
האומות השלמות בימינו , ואין ראוי לנלות
דבר

(יד) והבמות לא סרו . צמות היחיד שהורגלו ליקרב עליהם לשמים משחרב'טילה
עד שנבנה הבית שהיו הבמות מותרו' לא סרו עתה ואלע"פ שנאסרו יושבננה
הב' והיו עושי' עליה כרת :

צמית : (יב) ויעבר הקדשים .
תרגם יונתן ופלי נפקת צרא :
(יג) ויסירה מגבירה . מוסיות גבירה :
כי עשתה מפלצת . אמרו רבותינו
מפליא ליננותא כיון זכרו' עשתה
והיתה נבעלת לו בכל יום :
(יד) והבמות לא סרו . צמות היחיד שהורגלו ליקרב עליהם לשמים משחרב'טילה
עד שנבנה הבית שהיו הבמות מותרו' לא סרו עתה ואלע"פ שנאסרו יושבננה
הב' והיו עושי' עליה כרת :

עוויגען גאנץ ערגעכען .
 (טו) ער בראכטע אויך וואס זיין פאטער
 אונד ער , אז גאלד , זילבער אונד
 גערעטהען נעהויליגט האטטען , אין דען
 טעמפעל דעס עוויגען . (טז) צווישען
 איהם אונד בעשא , דעם קעניג פאן
 ישראל , ווארען אוימטער שטרוייטיג
 קייטען , (יז) ענדליך צאג דער קעניג
 בעשא צו פאלדע געגען יהודה , אונד
 בעפעסטיגטע רמה , אום דעם אסא ,
 קעניג פאן יהודה , יעדע אויס אונד
 צופוהר צו פערועהרען . (יח) דאנאהם
 אסא אללעס זילבער אונד גאלד , וואס
 אין דען שעצען דעם טעמפעלס אונד
 דעם קעניגליכען פאלאסטעס איבריג
 וואר , איבערגאב עס זיינען דאסעלבע
 דיהנטן , שיקטע זי אראמיט אן דען קעניג
 פאן ארם , בן הדרד וואהן טכרוימו'ס ,
 ענקעל חזיון'ס , דער אין דמשק רעזי
 דירטע , אונד ליס איהם זאגען :
 (יט) וויר זינד בונדעסגענאססען ,
 אונד אונזרע פעטער ווארען עס אויך ,
 אויך שיקע דיר דאהער איין געשענק אן
 זילבער אונד גאלד מיט דער ביטטע ,
 העכע דיין פריינדשאפטסבינדניס מיט
 בעשא , דעם קעניג פאן ישראל , אויף ,
 דאמיט ער מיינע גרענצען פערלאססע .
 (כ) בן הדרד גאב דעם קעניג אסא
 געהער , שיקטע זיינע פאלדהעררען
 געגען

ימיו : (טו) ויבא את־קדושי
 אביו וקדושו בית־יהוה כסף וזהב
 וכלים : (טז) ומלחמה היתה
 בין אסא ובין בעשא מלך ישראל
 כל־ימיהם : (יז) ויעל בעשא
 מלך־ישראל על־יהודה ויבן
 את־הרמה לבלתי־הת יוצא
 וּבא לאסא מלך יהודה :
 (יח) ויקח אסא את־כל־הכסף
 וזהב הנותרים באוצרות בית־
 יהוה ואת־אוצרות בית־מלך
 ויהתנם ביד עבדיו וישלחם
 המלך אסא אל בן־הדרד בן
 טברמן בן־חזיון מלך ארם
 הישב בדמשק לאמר :
 (יט) ברית ביני וביניך בין אבי
 ובין אביך הנה שלחתי לך
 שחר כסף וזהב לך הפרה את
 בריתך את בעשא מלך ישראל
 ויעלה מעלי : (כ) וישמע בן
 הדרד אל המלך אסא וישלח

את־שריו החילים אשר־לו על־

ערי

ב א ו ר

דבר ערוה . (טו) וקדשי בית־ה' , וקדושה לבית מקדשא דה' [המתרגם הארמי] .
 (טז) ומלחמה וכו' , כונת המקרא , שכל ימי אסא ובעשא היו מתקוטטים תמיד , אך
 בשנת שלשים וחמש למלכות אסא . יכאז בחרב איש לקראת דעהו . וסרה בזה טענת המתרגם
 מספר דברי הימים , כי יש כתוב ומלחמה לא היתה עד שנת שלשים וחמש למלכות אסא .
 (כג) את

ערי ישראל ויך את עיון ואת
 דן ואת אבל בית מעכה ואת
 כל כנרות על כל ארץ נפתלי :
 (כא) ויהי כשמע בעשא ויחדל
 מבנות את הרמה וישב
 בתרצה : (כב) והמלך אסא
 השמיע את כל יהודה אין נקי
 וישאו את אבני הרמה ואת
 עזיה אשר בנה בעשא ויבן בם
 המלך אסא את גבע בנימן ואת
 המצפה : (כג) ויתר כל דברי
 אסא וכל גבורהו וכל אשר
 עשה והערים אשר בנה הלא
 המה כחובים על ספר דברי
 הימים למלכי יהודה רק לעת
 זקנתו חרה את רגליו :
 (כד) וישכב אסא עם אבתו
 ויקבר עם אבתו בעיר דוד
 אביו וימלך יהושפט בנו תחתיו :
 (כה) ונרב בן ירבעם מלך על
 ישראל בשנת שתים לאתא
 מלך יהודה וימלך על ישראל

געגען דיא שטערטע ישראל'ס , אונד
 עראכערטע עיון , דן , אבל בית מעכה ,
 דאז גאנצע כנרות אונד דאז גאנצע אונד
 נפתלי . (כא) אלס נון בעשא דוועס
 ערפוהר , אונטערליס ער דיא ווייטרע
 בעפעסטיונג רמה'ס , אונד בליב רוהיג
 אין תרצה . (כב) נון ליס דער קעניג
 אסא , אהנע יעמאנדען צו פערשאנען ,
 גאנץ יהודה אויפבוטען , דיא שטיינע
 אונד דאז האלץ , וועלכעס בעשא אין
 רמה פערבוטע , וועג צו טראגען :
 אונד ער בעפעסטיוטע דאמיט דיא
 שטערטע גבע בנימן אונד מצפה .
 (כג) דיא איברוגע געשיכטע אסא'ס ,
 זיינע טרהאטען אונד זאנסטיגע פער-
 ריכטונגען , וויא אויך דיא שטערטע ,
 וועלכע ער אנלעגטע , פינדעט מאן
 בעשריכען אין דען יאהרכיכערן דער
 קעניגע פאן יהודה . אים אלטער ליטט
 ער אן דען פיסען . (כד) אסא לענטע
 זיך צו זיינען פעטערן , אונד וואורדע
 בייא איהנען אין דער שטארט זיינעס
 שטאממפאטערס דוד בעגראכען . אן
 זיינער שטערללע רעגירטע זיין זאָהן
 יהושפט . (כה) נרב , דער זאָהן
 ירבעם'ס , וואָרד קעניג איבער ישראל
 אים צווייטען רעגירונגסיאהר אסא'ס ,
 קעניגס פאן יהודה , אונד רעגירטע
 צווייא יאהרע . (כו) ערטרהאט ,
 וואָס דעם עוויגען מיספיל , אונד וואָס
 דעלטע

שנתים : (כו) ויעש הרע בעיני יהוה כאור

(כג) אחרגליו, מן רגליו, וכן יכלו את העיר [ראשית מ'ד'] מן העיר, והדומים לו . [מלד'ק]

רשי (כב) אין נקי . הפילו חתן מחדרו שנאמר בו נקי יסוס לביתו שנה אחת : (כה) שנתים . השנייה והשלישית לאסא

טו (ו) וגם

בַּחֲרָצָה עֵשְׂרִים וָאַרְבַּע שָׁנָה :
 (לד) וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
 וַיִּלְךְ בְּדֶרֶךְ יִרְבְּעָם וּבַחֲטָאתוֹ
 אֲשֶׁר הִחֲטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל :
 טז (א) וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֶל־
 יְהוּא בֶן־חֲנָנִי עַל־בְּעֵשָׂא
 לֵאמֹר : (ב) יַעַן אֲשֶׁר הִרְיַמְתִּיךָ
 מִן־הָעֶפְרַי וְאַחֲנֶךָ נָגִיד עַל עַמִּי
 יִשְׂרָאֵל וַתִּלְךְ בְּדֶרֶךְ יִרְבְּעָם
 וַתִּחְטֵא אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל
 לְהַכְעִיבֵנִי בַחֲטָאתָם : (ג) הֲנִנִי
 מִבְּעִיר אַחֲרֵי בְעֵשָׂא וְאַחֲרֵי בֵיתוֹ
 וְנִתְּתִי אֶת־דְּבִיתָהּ כְּבֵית יִרְבְּעָם
 בְּכַדְנָבָט : (ד) הֵמֶת לְבְעֵשָׂא
 בְּעִיר יֶאֱכְלוּ הַכְּלָבִים וְהֵמֶת לוֹ
 בַּשָּׂדֶה יֶאֱכְלוּ עוֹף הַשָּׁמַיִם :
 (ה) וַיְהִי דְבָרִי בְעֵשָׂא וְאֲשֶׁר
 עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ הִלֵּא הֵם־
 בַּחֲוֻבִים עַל־סֵפֶר דְּבָרֵי הַיָּמִים
 לְמַלְכֵי

איבער גאנץ ישראל , אונד רענירטע
 אין תרצה פֿיר אונד צוואנציג יאהרע .
 (לד) ער טהאט אָבער , וואָס דעם
 עוויגען מיספֿיל , אונד וואָנדעלטע אין
 דעם וועג ירבעם'ס אונד אין דעססען
 לאַסטער , וואָדורך ער ישראל צור זינדע
 פֿערלייטעטע .

טז (א) דאָ ערנינג דאָו וואָרט דעם
 עוויגען אָן יהוא זאָהן חנני'ס וועגען
 בעשא , וויא פֿאַלגט . (ב) איך האָב
 דורך אויס דעם שטויב עמפֿאַר , אונד
 זעצטע דורך צום רעגענטען איבער מיין
 פֿאַלק ישראל ; הוא אָבער פֿערפֿאַלגסט
 דען וועג ירבעם'ס , אונד פֿערפֿיהרסט
 מיין פֿאַלק ישראל , מיך דורך איהרע
 זינדען צו רייצען . (ג) דרום ווילל איך
 הינטער בעשא אונד זיינעם הויזע דער
 אויפֿריימען , אונד זיין דרום ווערדען
 לאַססען , וויא דאָו הויז ירבעם'ס , זאָהן
 נבט . (ד) ווער דעם בעשא אין דער
 שטאָרט שטורבט , דען ווערדען דיא
 דונדע פֿרעססען , אונד ווער איהם
 אויף דעם פֿעלדע אוסקעמט , דען
 ווירד דאָו געפֿליגעל דעם דויממעלס
 פֿערצעהרען ! (ה) דיא איבריגע
 געשיכטע בעשא'ס , זיינע דעלדענע
 טהאָטען אונד וואָס ער זאָנסט לייסטע
 טע , פֿינדעט מאָן בעשריכען אין דען
 יאָהר

מ כ ל י ו פ י

טז (י) ושם אמו , לא היתה אם אסא אלת אם אביו ואם אביו קורא אמו כמו אל
 דעואל אביהן : [וזכר לאסא אם אביו בעבור שהיתה עובדת ע"ז ועב"ז עשה אסא הישר
 בעיני ד' ולא נטה אחריו] (וגם נזכר לומר שאינט רחוק שהיו שמות שתיכן . שזה :
 (יג) מפלצח , ענין אימה ורעה לפי שאיממה מוטלת על עובדי' ובא בדרך כינוי ללעג
 הפסילים כמו עבני' וכמו בלוימי' : וישרף , את המפלגת : (טז) ואח קדשי בית ד' , קדשי
 עזמו : (כ) החילים , קיל על משקל זית והקנון זמים וקנתן חיל בהרוא' עין הסועל
 ונבמיות תנוס : על כל ארץ נפתלי , על כמו עם : [או יחסר ש"ן השירות שהיא במקום
 אשר וכן הוא הפי' שהכ' כל כנרות שעל כל ארץ נפתלי] :